

Klassificeringsverksamheten 2010

1. Kontrollredovisning

Statens Jordbruksverk ger ut detaljregler för klassificering av slaktkroppar, kontrollerar hela systemet och certifierar slakteriernas klassificerare. Jordbruksverks klassificeringsgrupp ansvarar för kontrollen av systemet. Under året har Anders Eriksson, Håkan Jonsson (samordnare) och Kenny Persson ingått i klassificeringsgruppen. Årsrapporter med klassificeringsstatistik finns på hemsidan www.jordbruksverket.se/handel/livsmedel/köttklassning. Regler, broschyrer och filmer som beskriver systemet kan beställas på Jordbruksverkets hemsida eller av klassificeringsgruppen. Målsättningen för kontrollarbetet är att uppfylla de minimikrav som EU ställer. Klassificeringssystemet ska ge ett korrekt underlag för handel med slaktkroppar och avräkning till djurleverantörerna för slaktkroppar från djur slaktade vid alla landets kontrollslakterier. Alla i gruppen har utfört kontroller, deltagit i utbildning av klassificerare och informerat berörda parter som t.ex. slaktdjursproducenter och styckningsfirmor om systemet.

Kontrollen har omfattat två kontrollbesök per kvartal för de större slakterierna, 24 stycken av vilka fyra endast slaktar svin. De mindre kontrollslakterierna 12 stycken har besökts minst en gång per kvartal. De minsta slakterierna 20 stycken har besökts minst en gång per år. Några kontrollslakterier för ren av de 14 som finns och några styckningsföretag har också besökts under året.

Klassificeringssystemet har fungerat mycket bra under året som gått.

Totala antalet kontrollbesök har under 2010 varit 317 stycken varav 219 gällde nötkreatur med i medeltal 43 kontrollerade slaktkroppar eller ungefär 2 % av totala antalet slaktade nötkreatur. Vid 132 inspektioner har slaktkroppar av får kontrollerats och 188 inspektionsprotokoll för klassificering av grisslaktkroppar har upprättats. Sex kontrollbesök har lett till vidare åtgärder som återbesök samt vidareutbildning av berörd klassificerare. Två kontrollbesök har varit begärda kontroller och två arbetsdagar har använts för besök på styckningsanläggningar. Vid besöken har vid 25 tillfällen tagits extra protokoll som underlag för kontroll av handjursbidrag. Sammanlagt har under 2010 för nöt, får och gris upprättats 90 putsningsprotokoll.

2.1 Utbildning

Utbildningsprogrammet för nya klassificerare har påbörjats. Praktikveckan på referensslakteriet i Kalmar har redan genomförts av några blivande klassificerare. Då lagom antal personer har gjort denna praktik kommer slutkursen att genomföras vilket beräknas ske någon gång under 2012.

2.2 EU-kontroll

Medverkan i EU:s klassificeringskommitté har omfattat ca 10 arbetsdagar varav två för sammanträde i Bryssel samt en inspektionsresa till Portugal.

3. Utveckling

För att utveckla systemet har Jordbruksverket ett rådgivande branschråd, klassificeringsrådet, som under perioden har träffats en gång. Handdatorprojektet fortsätter och nästa steg blir att försöka få en koppling mellan kontroll databasen i Oslo och jordbruksverkets befintliga kontroll databas så att befintliga program för rapporter kan utnyttjas. Projektet ”Tomograf” genomfördes under november i Kristianstad. Av resultaten framgår att svenska grisar undervärderas med ett par köttprocentenheter. Nuvarande GP2ekvation är fortfarande i det närmaste optimal med hänsyn till säkerhet vid rangering av slaktkropparna. Om man delar upp materialet i Avelspoolens och Scans grisar så klassificeras båda materialen lika, rättvist och med hög säkerhet med nuvarande GP2ekvation. Vid testen mättes slaktkropparna både med GP2 och med den nyare varianten GP7 där det visade sig att GP2 är den version som har högst säkerhet. Med projektet som bakgrund beslutade rådet att det inte för tillfället är aktuellt att genomföra ett nytt dissektionsförsök. Skulle Bryssel knorra för att det styckningsförsök som ligger till grund för nuvarande svenska ekvation gjordes redan 1997 och därmed tillhör de äldsta i EU så kan vi visa på den nyligen genomförda uppföljningen och att Sverige avvaktar tills dess att Bryssel fastställt ett regelverk för hur tomografen får utnyttjas som bas för nya ekvationer.

4 Klassificeringsstatistik

Klassificeringsstatistik finns som vanligt i slutet av denna årsrapport. Statistik för ren har slopats eftersom dessa frågor har överförts till Sametinget Box 582 831 27 Östersund. Vid frågor kontakta Isabella Nutti på telefon 063-15 08 50 eller 070-666 22 72. Inga stora förändringar av det statistiska klassificeringsutfallet inträffade under året. De mest uppseendeväckande siffrorna är den stora ökningen av slaktade ungsuggor som skedde under året vilket kan ge kraftiga produktionsminskningar av griskött de kommande åren.

5 CapGeminiutredningen

En utredning av klassificeringsverksamheten utförd av konsultföretaget CapGemini överlämnades till Jordbruksverket i december 2009. Bakgrunden är den av Nutek angivna kostnaden 36 miljoner kronor för klassificeringsjournal som till en del är att betrakta som en administrativ börda för företagen. Detta definieras som kostnader som kommer av myndighetskrav utöver vad som föreskrivs i kommissionsförordningar och lagar. Cap Geminis utredning har resulterat i ett GD-beslut om att genomföra de prioriterade förslagen och inte gå vidare med de ej prioriterade och resulterat i följande skrivelse till departementet.

”Begäran om ändringar i förordning (1956:413) om klassificering av kött m.m.

Jordbruksverket överlämnar härmed en skrivelse med en begäran om ändringar i förordningen (1956:413) om klassificering av kött. Begärda ändringar innebär att små slakterier inte ska omfattas av klassificeringen samt att inte heller häst, får och ren ska omfattas av regelverket. Jordbruksverket önskar utöver detta att Jordbruksdepartementet ska verka för att det krav på fysisk märkning av slaktkroppar med stämpel eller etikett som har sin grundläggande reglering i EU-lagstiftningen ska slopas.

NUTEK (nuvarande Tillväxtverket) har i en rapport¹ gällande näringslivets administrativa kostnader för jordbruks-, skogs- och fiskeområdet uppmätt avsevärda kostnader för kravet att slakterierna ska föra klassificeringsjournal varje slaktdag. Därutöver har Capgemini Consulting på uppdrag av Jordbruksverkets utrett klassificeringsverksamheten under perioden november-december 2009 (se bilaga). I uppdraget ingick såväl att se över möjligheterna att minska den administrativa bördan, som företagen har för sin klassificering av slaktkroppar, som att se över möjligheterna att minska kostnaderna för tillsynsverksamheten. Ett av de förslag till förenklingsåtgärder som presenteras i utredningen har på grund av dess påverkan på företagens administrativa börda bedömts som särskilt viktig. Förslaget innebär att kravet på obligatorisk klassificering för små slakterier tas bort. Ändringen av den svenska förordningen om klassificering av kött skulle innebära en harmonisering till EU:s regler som innefattar ett gränsvärde gällande produktionsvolym för slakterier som omfattas av det obligatoriska kravet på klassificering. Av de ca 70 aktiva slakterier som finns i Sverige har totalt 22 slakterier en produktionsvolym som överstiger EU:s gränsvärde.

Förenklingsförslaget skulle således innebära en rejäl minskning av den administrativa bördan hos de mindre slakterierna. En viktig faktor att ha med i beräkningen är också att Jordbruksverkets inspektionsbeting skulle minska med 40 % om kravet på den obligatoriska klassificeringen för små slakterier tas bort. Ett annat förenklingsförslag som kräver en förändring av förordningen är att kravet på klassificering gällande häst, får och ren tas bort. Även detta skulle innebära en harmonisering till gällande EU-rätt som inte innefattar liknande krav. Förslaget innebär också en minskad administrativ börda för de berörda slakterier som slaktar häst, får eller ren. Kostnaderna för Jordbruksverket minskar samtidigt, även om det är frågan om en mer marginell kostnadsminskning jämfört med det andra förenklingsförslaget.

Jordbruksverket föreslår även, i enlighet med Capgemini Consultings utredning, att kravet på fysisk märkning av slaktkroppar med stämpel eller etikett ska tas bort. Då detta regleras i artikel 6 i kommissionens förordning 1249/2008² behöver frågan drivas av Jordbruksdepartementet på EU-nivå. Enligt den tidigare beräkningen från NUTEK skulle en förändring av detta krav kunna innebära en minskad arbetsbörda för slakterierna med upp till 17 %.

Jordbruksverket vill i sammanhanget påpeka klassificeringens koppling till handjursbidraget. Handjursbidraget är uppbyggt på att uppgifter från slakteriet

¹ Rapport 0008, Näringslivets administrativa kostnader för jordbruks-, skogsbruks- och fiskeområdet, uppdatering 2008.

² Kommissionens förordning (EG) nr 1249/2008 av den 10 december 2008 om tillämpningsföreskrifter för gemenskapens skalor för klassificering av slaktkroppar av nötkreatur, gris och får och rapporteringen av priser på dessa.

utgör en del av ansökan om bidrag. I och med att slakteriet lämnar uppgifter om slaktade djur, vikt, ålder, kön, tjur eller stut och garanterar deras riktighet genom att en klassificerare fastställer dem blir ansökan om handjursbidrag mindre komplicerad för lantbrukaren. Handjursbidraget kommer att finnas kvar i Sverige till och med utgången av 2011 och den av Jordbruksverket föreslagna ändringen, att kravet på obligatorisk klassificering för små slakterier ska tas bort, bör därför träda i kraft först under 2012.

Slutligen vill Jordbruksverket hänvisa till en tidigare inlämnad skrivelse från den 22 mars 2007 med dnr 91-2745/07, där det har lämnats förslag på att Jordbruksverket ges ett bemyndigande att ta ut avgifter för tillsynen på området. Tillsynsverksamheten finansieras för tillfället genom en frivillig överenskommelse med branschen. Den totala tillsynskostnaden per år uppgår till ca fyra miljoner kronor och branschen står för halva denna kostnad. I den tidigare skrivelsen betonas också behovet av en mer generell bestämmelse om föreläggande och förbud förenat med vite. Jordbruksverket vidhåller även detta förslag till förändring.

I detta ärende har generaldirektören Mats Persson beslutat. Mikael Halonen har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Tony Nilsson, Karin Jarlgård och Mari Andersson deltagit.

Mats Persson

Mikael Halonen”